

OPATKA

Ročník 2018/2019 - 2

Zaujímavé školské akcie
Oddychové leto

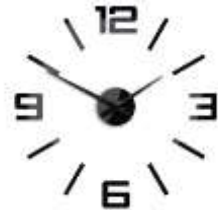
Z našej tvorby...
Med ako liek

Milí študenti, priatelia!

Máme tu druhý diel časopisu OPATKA!

Som veľmi rada, že Vám môžem predstaviť pokračovanie nášho študentského časopisu, ktorý už nie je studený a decembrový, ale príjemne hrejivý a slnečný.

Prvé vydanie prinieslo veľa zaujímavých príspevkov, preto verím, že sa ani v tomto čísle nebudete nudiť a oslovia vás články (aj) od nových prispievateľov - prvákov. Mám radosť, že ich je neúrekom, pretože budúci rok už do Opatky, my štvrtáci, nebudeme môcť prispievať. Touto cestou sa Vám chcem všetkým poďakovať za spoluprácu a zaželať ešte krásne roky v školských laviciach, lebo letia tak rýchlo...

A keďže sa pomaličky blížia aj prázdniny, prajem Vám z celého srdca najmä pevné zdravie, veľa lásky, pohodu, veľa chuti do bláznovstiev... a k tomu všetkému príjemné čítanie!

S pozdravom šéfredaktorka

Viktória Popovičová

OBSAH

Rozlúčková úvaha nad ukončením SŠ	4
Povinnosti študentov po ukončení SŠ	5
Z akcií našej školy	
Potulky Košicami	9
Návšteva divadelného predstavenia	11
Návšteva nemeckých priateľov	12
Leto - kam na výlet?	
Balaton	14
Rodos	15
Ľudové remeslá na Slovensku	22
Folklorný festival Východná	23
Čosi zo športu	
Gabriel Spilár	26
Plávanie	28
Naša tvorba	
Zlatý zajac	30
Báseň	34
Med - prírodný zázrak	35
Kulinárium	38

Rozlúčková úvaha nad ukončením stredoškolského štúdia

Poviete si: Prečo škola? Prečo vzdelanie? Načo nám to všetko bude? Načo toľko rokov strávených nad knihami?

Skúsme sa zamyslieť. Ved' určite väčšina ľudí, aj vy, má nejaké ambície. Niektorí malé a ľahko dosiahnuteľné, iní majú vysoké ciele, na ktorých treba zapracovať. Aj ja som jednou z tých snaživých, čo berú učenie dosť vážne a snažia sa dosiahnuť to, čo si zaumienia.

„Nikto učený z neba nespadol.“ Tento výrok hovorí takmer za všetko. Nielen my máme povinnosti voči škole. Aj samotná škola musí myslieť na to, že cieľom je naučiť človeka nielen predmety ako je slovenčina, cudzie jazyky, účtovníctvo, podniková ekonomika a tak ďalej, ale musí učiť aj budovať si názory, prejavovať sa, rozprávať, slušne sa správať.

Budúcnosť mi bude prinášať stále viac a viac povinností, ktoré musím zvládnuť, nemôžem ich odložiť do skrine a keď sa mi to bude hodiť, vyťahnem ich a vyriešim. Každým dňom som o krôčik bližšie k dverám s nápisom Maturita. Až ich otvorím a postavím sa zoči-voči skúške dospelosti, zistím, ako zodpovedne som sa pripravovala na zvládnutie svojej prvej veľkej skúšky. Skôr však budem musieť nájsť odpovede na zopár otázok.

Mne osobne škola dala veľmi veľa, určite mi budú chýbať tie stretávky v triedach, na ktoré budem veľmi rada spomínať.

Stredná škola bol čas dozrievania. Stredná škola bol čas, kedy nám bolo dobre, a to najmä preto, že čas, čo meral čas, sa meral inak. Bolo to obdobie, keď sme za jeden deň stíhali všetko...dokonca popri zábave aj školu. A dnes?... Je stále veľa vecí, na ktoré nemáme čas... Dokonca je ich viac, ako tých, na ktoré si čas nájsť vieme.

Ty, ktorý čítaš toto zamyslenie, však vedz aj to, že všetci ľudia, ktorých som na strednej stretla, boli výnimoční. Spolužiaci, učitelia, skrátka všetci. Aj v tvojom prípade je to tak, len možno potrebuješ pár rokov na to, aby si si to uvedomil. Stredná škola je čas, kedy sa dejú iba dobré veci, pamätaj si to. Nezabudnem na nikoho, na všetkých budem spomínať v dobrom. Ďakujem, že som mohla prispievať príspevkami.

Viktória Popovičová, 4.OA

Povinnosti študentov po ukončení SŠ

Štúdium na strednej škole je čoskoro za mnou. Aké povinnosti na mňa čakajú? Môžem si po skončení školy urobiť posledné prázdniny? Môžem alebo sa musím hlásiť na úrad práce?

Zo strednej školy na vysokú školu

Študenti sú na účely zdravotného poistenia považovaní za tzv. poistencov štátu, poistné na zdravotné poistenie platí za nich štát. Ak študent po skončení strednej školy bude v tom istom roku pokračovať v štúdiu na vysokej škole, je poistencom štátu aj v období prázdnin do zápisu na vysokú školu. Študenti nemajú povinnosť oznamovať svojej Zdravotnej poisťovni vznik alebo zánik štúdia.

Neprijali ma na vysokú školu

Ak sa vám nepodarilo urobiť prijímacie pohovory a v nastávajúcom školskom roku nebudete riadnym študentom žiadnej univerzity, máte pred sebou posledné bezstarostné prázdniny. Absolventom strednej školy

štát umožňuje využiť svoje posledné prázdniny bez povinnosti platiť poistné do zdravotnej poisťovne. To znamená do 31. augusta príslušného kalendárneho roka. Študent zároveň nemá povinnosť oznámiť zdravotnej ani

sociálnej poisťovni ukončenie svojho štúdia. Rodič v tomto prípade poberá prídavok na dieťa až do 31. augusta a posledný augustový príspevok dostane v septembri. Tento septembrový termín sa rovnako vzťahuje aj na daňový bonus.

Maturita a nástup do práce

Ak ste si po ukončení štúdia našli prácu, váš zamestnávateľ oznámi túto skutočnosť zdravotnej poisťovni a hradí za vás tiež poistné. Pokiaľ idete pracovať do zahraničia, ste povinní oznámiť túto zmenu zdravotnej poisťovni do 8 dní od vzniku pracovného pomeru. Zároveň by ste mali na pobočku vrátiť váš zdravotný preukaz. Platit' zdravotné poistenie vám v takomto prípade vzniká v zahraničí, takže na Slovensku nič neuhrádzate. Ak sa rozhodnete podnikat', ste povinní oznámiť zdravotnej poisťovni do 8 dní od začiatku podnikania, že ste sa stali SZČO (samostatne zárobkovou činnou osobou). Preddavky SZČO uhrádzajú mesačne v minimálnej výške 63,84 €.

Povinnosti študentov voči Sociálnej poisťovni

Voči Sociálnej poisťovni nemajú študenti v zásade žiadne povinnosti z dôvodu začiatku, ukončenia, predĺženia, prípadne prerušenia štúdia - nemusia Sociálnej poisťovni nič oznamovať a ani platiť poistné (určité oznamovacie povinnosti voči Sociálnej poisťovni má len ten študent, ktorý poberá zo Sociálnej poisťovne sirotsky dôchodok).

Po škole a bez práce

Po ukončení štúdia sa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny hlásiť nemusíte. Zaradenie medzi uchádzačov o zamestnanie je dobrovoľné. V období do 31. augusta za vás štát stále hradí poistné. Od 1. septembra sa môžete do 7 dní evidovať na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny a v takom prípade bude za vás štát naďalej platiť poistné do zdravotnej poisťovne. Úrad práce oznámi zdravotnej poisťovni, že ste zaradení medzi uchádzačov o zamestnanie. Evidovaný absolvent musí reagovať na ponuky práce, hľadať si zamestnanie, preukazovať to úradu pri pravidelných návštevách, inak bude z evidencie striktne vyradený. Môže tiež využiť napríklad príspevok na absolventskú prax, príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť, vzdelávanie a prípravu pre trh práce, informačné a sprostredkovateľské služby či odborné poradenstvo.

Ak pozabudnete na evidenciu na Úrade práce, tak sa automaticky stávate „dobrovoľne nezamestnanou osobou,“ čo vás zaväzuje hradiť si poistné vo výške 63,84 € mesačne individuálne. Aj v tomto prípade ste však povinní do 9. septembra oznámiť zmenu vášho statusu v zdravotnej poisťovni. Vašou evidenciou na Úrade práce rodičia automaticky prichádzajú o prídavky na dieťa.

Marek Okolicsányi, 4.OA

Z AKCIÍ NAŠEJ ŠKOLY

Potulky Košicami

V jeden jesenný deň sme sa vybrali zo školy do centra mesta na potulky Košicami. Téma bola „Legendy a rozprávky“. Tešila som sa, lebo som na potulky išla prvý raz a bola som rada, že sa dozviem niečo o svojom rodnom meste. Počas prechádzky mestom som si vypočula niekoľko zaujímavých legend. Dozvedela som sa odpovede napríklad na tieto otázky :

Prečo Dóm mení farbu do zlatista ?

Čo sa udialo za tatárskych nájazdov ?

Odkiaľ pochádza názov Bankov ?

Najviac ma však zaujala Legenda o dutom kameni v útrobach Dómu svätej Alžbety, ktorá hovorí o tom, že ak sa vytiahne konkrétny dutý kameň z Dómu sv. Alžbety, tak sa celý Dóm zrúti. Námet tejto

legendy pochádzajú z minulých čias, keď niektoré chrámy naozaj spadli, lebo sa stavitelia predháňali, kto postaví vyšší chrám. Šírili sa aj správy, že sa tak deje preto, lebo stavbári nedostali zaplatené za svoju prácu, a tak sa poistovali a dávali do stavieb takéto kameň. O uvedenej legende bola natočená aj televízna inscenácia s názvom Dutý kameň, v ktorej hlavnú úlohu hral známy slovenský herec Michal Dočolomanský. Odborníci sa nad touto legendou pousmejú, ale návštevníci Košíc si legendu o dutom kameni vždy radi vypočujú.

Všeobecné informácie o potulkách

- pešie prehliadky mesta
- zakaždým iná téma a trasa
- počas potuliek sa často dostanú návštevníci aj na inak neprístupné miesta
- zaujímavosti z histórie a súčasnosti Košíc priamo na mieste
- konajú sa každý 1. víkend v mesiaci
- začiatok vždy pri Vedeckej knižnici (Hlavná 10, Košice)
- ZA KAŽDÉHO POČASIA !!!

Potulky Košicami odporúčam každému, kto má rád históriu. Je to dobrý typ na výlet pre všetkých, ktorí sa chcú o Košiciach niečo dozvedieť.

Katarína Nečedová, 1.OA

Noc v Benátkach - návrh divadla navšteva divadelného predstavenia

Aj my žiaci Spojenej školy v Košiciach sa občas ideme „kultúrne vyžiť“. Tak to bolo aj 26. februára, keď sme navštívili štátne divadlo v Košiciach. Boli sme na predstavení Noc v Benátkach. Bola to opereta a pekné melódie, ktoré sme si vypočuli, potešili nielen uši, ale aj dušu. Aj príbeh, ktorý sme videli, bol veľmi zaujímavý, a tak sme pozerali zo zatajeným dychom, ako to bude pokračovať.

Niektorí z nás nechodia do divadla veľmi často, alebo vôbec nie, a práve takáto školská akcia pootvorí dvierka do iného - umeleckého sveta. Nie každému sa to zapáči na prvýkrát, lebo aj umeniu sa treba učiť. Ale aspoň vidíme iný, nie bežný, každodenný svet. Krásne divadlo a slávnostné oblečenie vytvára zvláštnu atmosféru.

Myslím si, že by sme mali chodiť častejšie na takéto akcie. Veľa sa tam naučíme a rozvíja nás to po stránke spoločenskej, umeleckej, ale aj ľudskej. Určite si všetko lepšie zapamätáme, ako keby sme o tom iba čítali alebo počúvali.

No v divadle sa občas udejú aj celkom nečakané a nepredvídateľné veci, na ktoré sa potom spomína veľmi veľmi dlho.

Mne sa takáto vec stala pred dvoma rokmi na Silvestra. Boli sme s rodičmi na predstavení, kde sme sa dobre bavili a po predstavení sme išli s mamkou na WC, lebo vonku bola zima a nechceli sme riskovať nehodu. No aj zamestnanci divadla už silvestrovali, a tak nás jeden z nich, ktorý sa asi veľmi ponáhľal, zamkol na WC. Zostali sme sami zatvorení v divadle. Mamka klopala na okno, aby nám prišli otvoriť, no všetci si mysleli, že je to silvestrovský žart. Nakoniec nás našiel náš ocino, ktorý nás už všade hľadal a obchádzal okolo divadla a zbadal mamku za oknom. Trvalo ešte asi 20 minút, kým našiel niekoho, kto mal kľúče a prišiel nás vyslobodiť. Nakoniec sa všetko dobre skončilo, no budeme na to spomínať celý život a stále na Silvestra si to pripomenieme.

Martina Januvka, 3. OA

Nemeckí priatelia na Slovensku

Pondelok: V tento deň prileteli nemeckí priatelia do Košíc, aby sa s nami znovu videli a zavřili koniec nášho 2-ročného projektu. V tento deň sme ešte zobraли nemeckých študentov do štátneho

divadla na predstavenie „Čardášová princezná“.

Utorok: V utorok sme so študentmi z Nemecka mali naplánovaný bowling, ktorý je veľmi zaujímavý, keďže nestačí len hodiť guľou, ale aj správne namieriť a zahrať to na „strike“...

...pravdepodobne sme vyhrali.

Streda: V tento deň sme mali íti do Vysokých Tatier, konkrétne na Hrebienok.

Všetko prebiehalo podľa plánu, až pokým sme neprišli do Tatier a zistili, že lanovka nie je sprístupnená...

To nás nezastavilo a ochotne sme pomohli nemeckým študentom s vozíkmi a vytlačili sme ich skoro až na Hrebienok. Vyhlad' bol krásny, aj Tatry boli krásne a ľadové umenie úžasné.

Štvrtok: Na tento deň sme mali naplánovanú ZOO v Kavečanoch. Počasie bolo síce príjemné, ale v ZOO to bolo ešte pomerne „zimné obdobie - spánkové“... Napriek tomu vyzerali nemeckí študenti spokojne.

Piatok: Nemeckí študenti odleteli do Kolína poobede o 14.55. Završili sa dva roky projektu, ktoré boli veľmi úspešné. Nabrali sme veľa skúseností a poznatkov, ktoré určite využijeme vo svojom živote.

Okrem spomenutých pozitív som spoznal nových ľudí a niektoré mesta v Nemecku. Mojm oblúbeným je Köln a dúfam, že tam raz budem bývať.

Miroslav Ondrušek, 4. OA

Leto - kam na výlet?

Balaton

Balaton je najväčšie jazero v strednej Európe, často sa mu hovorí, že je to maďarské more. Balaton navštevuje veľa ľudí aj zo zahraničia najmä kvôli turistickým aktivitám, medzi ktoré patrí - plávanie, plachtenie, surfovanie, rybolov, jazda na člny, vodné lyžovanie a návšteva vidieka a kopcov - víno na severnom pobreží a nočný život na juhu.

Balaton sa navštevuje aj kvôli svetoznámemu festivalu Balaton Sound, ktorý je jeden z najväčších festivalov v Európe. Táto udalosť sa uskutočňuje každý rok od roku 2007 vo Zamárdi na južnej strane pri brehu Balatonu. Na festivale vystupujú svetoznáme celebrity ako sú Martin Garrix, The Chainsmoker, Dimitri Vegas & Like, Mike David, Guetta a viacerí iní. Každý človek, ktorý mal možnosť prežiť podobný festival vie, že je to nenávratná udalosť v takom nádhernom prostredí ako je Balaton.

Peter Szalontai, 1. OA

Rodos

Rodos je obľúbený grécky ostrov, ktorý ponúka turistom nádhernú krajinu, krásne pláže a vynikajúce zázemie pre aktívnu dovolenku.

Rodos je najväčším z Dodekanézskych ostrovov, pomerne vzdialený od gréckej pevniny. Už dlhé obdobie je jednou z najobľúbenejších turistických destinácií Európy. Centrom ostrova je hlavné mesto Rodos v severnom cípe ostrova. Ostatné časti sú plné malých tradičných dedín a veľkých letovísk. Pobrežie ostrova ponúka celý rad pôsobivých pláží s pokojnou vodou.

Počasie a sezóna na Rodose

Najteplejším mesiacom roka je august, kedy priemerná denná teplota stúpa na 27 °C. Teploty sa počas celého roka držia v rozmedzí 10 - 30 °C a len zriedka klesajú pod 7 °C alebo stúpajú nad 30 °C.

Teplota vody v mori sa pohybuje od 16 °C vo februári do 25 °C v auguste. Začiatok letnej sezóny pripadá na máj, kedy je teplota vody okolo 19 °C a mnohí turisti si už more užívajú v plnom prúde. Počas vrcholu letnej sezóny, mesiace jún - august, sú zrážky minimálne až žiadne.

Cestovanie po Rodose

Na Rodos sa možno dostať trajektovou dopravou z ostatných gréckych ostrovov, gréckej pevniny a z niektorých tureckých ostrovov. Na ostrove je celkom päť prístavov, tri z nich v hlavnom meste, jeden v blízkosti Kamiros a jeden pri meste Lardos. Mnohé výletné lode tiež zastavujú v obchodnom prístave, východne od historického centra mesta Rhodos.

Medzinárodné letisko Diagoras sa nachádza asi 14 km od mesta Rodos na západnom pobreží ostrova.

Verejná autobusová doprava je dobre rozvinutá. Pôsobia tu dve nezávislé spoločnosti, ktorých cestovné poriadky a ceny lístkov sú odlišné. Takmer všetky linky vychádzajú z hlavného mesta Rodos a pokrývajú celý ostrov. Zastávky autobusov sú označené, ale bežným javom je signalizovať vodičovi kdekoľvek na trase, že chcete nastúpiť. Zlatým pravidlom je postupovať ďalej do autobusu, keďže bývajú značne vyťažené. Hlavná autobusová stanica v meste Rodos je Nea Agora (Nový trh). Cestovné lístky možno zakúpiť priamo v autobuse a cena závisí od trasy.

Taxi je ďalšou možnosťou prepravy po Rodose. Spoznáte ich podľa tmavomodrej farby a bielej strechy. Ceny sa zdvojnásobujú v noci, medzi polnocou a piatou hodinou ráno.

Prenájom auta na Rodose je tiež dostupnou alternatívou. Ceny za prenájom sa menia podľa turistického sezónu. Pri dlhších výletoch rátajte s tým, že môže byť problematické nájsť benzínovú pumpu.

Vhodnou možnosťou prepravy po mestách je aj prenájom mopedov a motocyklov.

Čo vidieť na Rodose

V historickej časti mesta Rodos, ktorá je obkolesená mohutnými múrmi, nájdete slávnu dláždenú ulicu Triedu rytierov. Patrí k najlepšie zachovaným stredovekým uliciam v Európe a dodnes je plná historických stredovekých krčiem. Rytieri sv. Jána sú úzko spojení s históriou ostrova a na konci tejto ulice stojí bývalá nemocnica rytierov, v ktorej dnes sídli archeologické múzeum.

Na pobreží mesta stojí fascinujúca stredoveká pevnosť, Palác veľmajstra. Možno tu obdivovať úzke uličky, historické domy, minarety alebo starobylé studne. Palác slúžil pôvodne ako byzantská pevnosť, neskôr sa stala ústrednou centrálou rytierskeho rádu. Dnes tu sídli múzeum.

V meste Rodos sa oplatí navštíviť Morské akvárium, ktoré približuje miestny morský ekosystém. Nachádza sa v suteréne biologickej stanice Hydro. Pri návšteve budete mať pocit, akoby ste sa prechádzali pod vodou. Systém 40 nádrží je napojený na zásobovanie vodou priamo z mora a vytvára prirodzené podmienky pre množstvo rôznych morských druhov.

V meste Rodos nájdete aj Rodini park, o ktorom sa predpokladá, že je prvým krajinárskym parkom na svete. Jeho vznik je dávaný do súvisu s Rimanmi, ktorí tu zanechali akvadukt. Dnes je park obohatený o chodníky pozdĺž potoka. Atrakciou parku je známa hrobka Ptolemies z helénskeho obdobia, ktorá je vytesaná do skaly a zdobená vyše dvadsiatimi dórskymi stĺpmi.

Ned'aleko obce Trianta, asi 8 km od Rodosu, sa nachádza Filerimos. Je to rozsiahle archeologické nálezisko. Na vrchole kopca stojí kostol obklopený chodníkmi a koridormi, ktoré v minulosti vybudovali mnísi. Lokalita je ideálna na celodenný výlet s množstvom podnetov. Ďalšie známe archeologické nálezisko je v blízkosti mesta Lindos a staroveké mesto Kamiros v blízkosti mysu Agios Minas (asi 40 km od mesta Rodos). Legendou na Rodose je Oáza siedmich prameňov, asi 30 km od Rodosu, pri meste Kolymbia. Nájdete tu pôsobivú krajinu s chladnou oblasťou, ktorá poskytne príjemné ochladenie aj v najhorúcejšom lete. V bujnej zeleni tu vyviera niekoľko prameňov, ktoré sa spájajú do jazera. Celá oblasť je ideálna na pešiu turistiku rôznej náročnosti.

Kláštor Tsambika leží asi 26 km od Rodosu, na ceste na známu pláž Tsambika. Cestička vedie na vrchol kopca, kde nájdete pôvabný malý byzantský kostol. Miestna legenda odporúča, aby žena, ktorá túži po dieťati, vystúpila naboso ku kláštoru a modlila sa k Panne Márii, ktorej je kláštor zasvätený. Miestna tradícia tiež hovorí, že chlapec, ktorý sa po tomto výstupe narodí, bude pomenovaný Tsambikos a dievča Tsampika.

Kam na výlet z Rodosu

Z Rodosu si možno naplánovať zaujímavé výlety. Napríklad plavba na ostrov Symi trvá približne 2 hodiny. Rovnako sa môžete vydať na celodenný výlet loďou z

Rodosu do Lindosu. Plavba trvá približne 2,5 hodiny. V ponuke nájdete aj výletné plavby do Turecka.

Ubytovanie a hotely na Rhodose

Na Rodose vás čakajú vynikajúce letoviská s takmer dokonalými plážami. Najpopulárnejšie je východné pobrežie, kde sú piesočné pláže s okruhliakmi a zátoky ideálne na kúpanie.

Letoviská na Rodose sa často sústreďujú okolo zátok s pokojnou vodou.

Len 4 km od hlavného mesta Rodos nájdete hotel Eden Roc Resort Hotel & Bungalows 4*, ktorý je obklopený krásnymi záhradami. Hotel sa nachádza na pieskovo-kamienkovej pláži s pozvoľným vstupom do mora.

V obľúbenom letovisku Faliraki sa môžete ubytovať napríklad v hoteli Grecotel Rhodos Royal 4* na širokej a dlhej pláži Olympos.

Ned'aleko historického mesta Lindos odporúčame napríklad hotel Lindos Imperial Resort & Spa 5*, ktorý leží približne 80 metrov od pláže s pozvoľným vstupom do mora. Hotel sa nachádza v letovisku Kiotari s bohatými nákupnými možnosťami.

Lokálna gastronómia v sebe spája prvky stredomorskej a orientálnej kuchyne. Základ gréckych jedál tvoria mnohé druhy mäsa, morské plody, ryby a v neposlednom rade množstvo čerstvej či tepelne upravenej zeleniny. K typickým gréckym špecialitám patrí napríklad musaka, gyros, suvlaki, ochutnať tiež musíte fantastický grécky šalát so syrom feta či tzatziki. Nesmú chýbať rôzne predjedlá, tzv. mezes, a na záver dezert v podobe čerstvého ovocia alebo baklavy, ktorá je mimoriadne populárna vo viacerých stredomorských krajinách.

Na trhoch nájdete všetky druhy klasických suvenírov - magnetky, kľúčenky s rôznymi motívmi, často je to laň a jeleň, známe zo sôch na mieste Rhódskeho kolosu. V pestrej ponuke suvenírov nechýba ani typický grécky nábytok, koberčeky a keramika. Tiež sú tu obchody so zlatom, striebrom a koženými výrobkami z tureckého dovozu.

Tak teda : „Šťastnú cestu !“

Ján Mardžej, 1. OA

Ľudové remeslá na Slovensku

Milovníci histórie, kultúry a ľudových tradícií si prídu na svoje v dňoch 12. - 14. júla 2019.

V Kežmarku sa bude konať ďalší ročník EĽRO. Už tradične sa tu počas druhého júlového víkendu uskutoční najväčší a prvý festival svojho druhu v Európe pod názvom EURÓPSKE ĽUDOVÉ REMESLO.

Vždy počas druhého júlového týždňa sa na tri dni Kežmarok premení na trh remesiel. Podujatiu predchádza historický sprievod mestom a slávnostné otvorenie ako za dávnych čias zabezpečuje trhový richtár s mešťanostami. Úlohou šermiarov je potom dobyť hradby a bránu, ktorá v tieto dni zdobí námestie a je vstupnou bránou do areálu. Vyše sedemdesiat dobových stánkov pre remeselníkov, hrad, jeho nádvorie a architektúra meštianskych domov na hradnom a hlavnom námestí dotvárajú vzácne prostredie a neobyčajnú atmosféru.

Bohatý trojdňový program v historickom centre Kežmarku je už tradične cieľom stretnutí nielen

remeselníkov, šermiarov, domácich a zahraničných folklórnych skupín, ale i hercov, milovníkov vážnej i modernej hudby, sokoliarov, vzácných hostí.

Všetky tieto ručne vyrábané ľudové výrobky predstavujú obrovskú hodnotu pre nás a naše budúce generácie. Dôležité je zachovať tieto "vzácne poklady" , aby aj naše deti a deti našich detí poznali, ako žili naši predkovia.

Damien Parkánsky, 2. OA

Folklórny festival Východná

Folklórny festival Východná je najstarším a najrozsiahlejším celoslovenským festivalom s medzinárodnou účasťou na Slovensku. Zároveň je vrcholnou prehliadkou tradičnej ľudovej kultúry a jej folklorizovaných prejavov. Medzi priemerne 1400 účinkujúcimi v desiatkach umeleckých autorských programov sa na tomto festivale každoročne prezentujú i víťazi celoštátnych súťažných prehliadok folklórnych skupín, súborov, detských súborov, ľudových hudieb, speváckych skupín, sólistov muzikantov i tanečníkov. Veľmi významná je účasť ľudových remeselníkov, výrobcov a umelcov.

Festival sa organizuje od roku 1953 vo veľkom amfiteátri nad obcou vždy začiatkom leta, obyčajne v prvý júlový víkend.

Prvý ročník festivalu v roku 1953, ešte pod názvom Slávnosti piesní a tancov, trval len jeden deň a uskutočnil sa na provízornom pódiu. Jeho vznik mal emotívny základ. Rozhodla sa ho zorganizovať Národopisná družina Kriváň z Východnej potom, čo sa v roku 1952 zúčastnila na slávnostiach v moravskej Strážnici. Ich vystúpenie zožalo úspech a inšpirovalo ich to k organizácii podujatia na domácej pôde. Na trojdňové podujatie sa festival vo Východnej rozrástol až od piateho ročníka, kedy odznela prvá slávnostná zvučka Východnej od hudobného skladateľa Milana Nováka. Dodnes však zaznieva druhá verzia novej zvučky Svetozára Stračinu z roku 1970.

Festival sa začal odlišovať od iných už od štvrtého ročníka. Dovtedy bolo podujatie jednoliatou prehliadkou folklórnych kolektívov a ich vystúpení. V roku 1956 prvý raz pribudli nové tematické programy, ako napríklad estráda detských folklórnych súborov, hlavná estráda - program slovenských súborov, ale aj škola ľudového tanca či slávnostný sprievod všetkých účinkujúcich obcou. Prvého účinkujúceho zahraničného host'a privítali folklórne slávnosti vo Východnej v roku 1961. Spoza Tatier prišla Folklórna skupina Goralov z Noweho Targu.

Zaujímavosťou je, že najmladšími účinkujúcimi na festivale vo Východnej boli v roku 1986 len niekoľkotýždňoví novorodenci v programe Ľudia z rodu Rómov. Scenárista a režisér Viliam Gruska pripravil program, ktorý zachytával život Rómov od narodenia, cez

detstvo, svadbu a iné rodinné a kalendárne príležitosti, až po pohreb. Rómovia brali svoju úlohu účinkujúcich tak vážne, že do obrazu o krstení priniesli niekoľko maličkých novorodencov.

Prvý amfiteáter postavili vo Východnej v roku 1954, tu sa slávnosti odohrávali až do 70. rokov minulého storočia, kedy bol priebežne budovaný nový amfiteáter. Vychádzal z pôvodnej architektúry liptovských svadiieb. Okrem pódia postupne vznikla v areáli aj podkova pre prezentáciu ľudových výtvarných prvkov, šatne pre účinkujúcich, májka, výstavné vitríny a podobne. Súčasnú podobu so zastrešeným pódium získal amfiteáter v roku 2006.

Festival sa koná v rámci programov medzinárodnej organizácie folklórnych festivalov C.I.O.F.F. Každý rok tu priemerne vystúpi okolo 1 500 účinkujúcich, pričom návštevnosť dosahuje až 70 000 osôb. Veľkolepé

scénické programy v prírodnom amfiteátri počas troch

festivalových dní dopĺňajú komorné programy, výstavy a sprievodné podujatia bezprostredne vtáhujúce návštevníkov do diania slávností.

Východná je oslavou folklóru a jej existencia výrazne prispieva k oživovaniu, zachovávaniu, tvorivému rozvíjaniu i verejnej prezentácii vzácnych hodnôt našej klenotnice - kultúry. Folklór je hlboko zakorenený v tradíciách a kultúre slovenského národa, preto v nás pri každom kontakte dokáže vyvolávať radosť zo vzájomného stretnutia a oživovať nielen históriu, ale aj city.

Dušan Kovács, 4. OA

Čosi zo športu...

Gabriel Spilar

Klubový hokej

S hokejom začínal v rodnom meste v mužstve HC Košice; po odohraní troch extraligových sezón ho angažovala HC Sparta Praha. Ročník 2004/05 začal v Slovane Bratislava, počas neho sa vrátil do Košíc.

Nasledujúcu sezónu bol najprv hráčom ďalšieho českého extraligového mužstva HC Zlín, v jej priebehu prestúpil do MsHK Žilina, s klubom

získal prekvapivý majstrovský titul. Po ďalších dvoch rokoch v HC Košice uzavrel kontrakt s kazašským mužstvom Barys Astana (KHL), v základnej časti strelil 5

gólov a zaznamenal 2 asistencie. Vedenie s ním nepredĺžilo zmluvu, kontaktoval ho manažér Žiliny Roman Kontšek a sezónu 2009/10 začal opäť v MsHK Žilina. 18. januára 2010 prestúpil do klubu fínskej SM-liigy Espo Blues, kde sa stal spoluhráčom Branislava Mezeia. V ďalšom ročníku pôsobil v HK Nitra, nasledujúci začal v kazašskom mužstve Kazzinc-Torpedo, v jeho priebehu prestúpil do HC Košice. Mužstvo sa prebojovalo do finále play-off, kde prehralo so Slovanom Bratislava. V sezóne 2012/13 pokračoval v Košiciach, mužstvo dosiahlo ďalšiu finálovú účasť, keď prehralo s HKm Zvolen.

Gabriel Spilar je nielen skvelý hokejista, ale aj človek s veľkým srdcom. V

Spojenej škole na Opatovskej ceste v Košiciach som mal možnosť stretnúť sa s ním osobne. Som jeho veľkým fanúšikom

a obdivovateľom, preto pripájam aj spoločnú fotografiu so svojim idolom Gabim, Gabi, vďaka a blahoželáme k extraligovej osemstovke!

Radoslav Kozák, II. TEK

PLÁVANIE

Milujem vodu. Zdá sa mi, že som sa v nej narodila. Keď do nej skočím, zabúdam na všetky problémy, uvoľním sa a vidím len vodu a seba, ako v nej plávam.

Neprekáža mi, ani keď je niekedy naozaj studená.

Do plaveckého oddielu chodím už deväť rokov a som veľmi rada (a veľmi si vážim), že som mala

možnosť sa tam zaradiť a dostať sa tam, kde som teraz. Som členkou paralympijského výboru. Som hrdá na seba, na to, čo som dokázala. Aby som sa mohla zúčastniť plaveckých pretekov, musela som veľa trénovať, tvrdo na sebe pracovať.

V oddiele sme úžasný kolektív, sme kamaráti. Pán tréner je síce prísny, ale máme s ním veľmi dobrý vzťah. Vie nás správne motivovať.

Každý plavecký štýl je úplne iný. Rada plávam prsia, znak, motýlik, ale nemám veľmi rada kraul, na ňom musím ešte popracovať. Ale snažím sa ho nejakou pekne naučiť, aby mi to išlo čo najlepšie, ešte stále nie je neskoro.

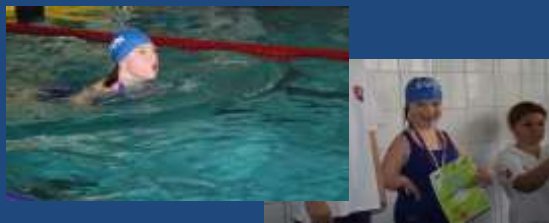
Veľmi rada sa zúčastňujem plaveckých pretekov. Chcem dokázať, že mám na viac a budem sa o to stále

usilovať. Pravidelne sa s oddielom zúčastňujeme pretekov v Nových Zámkoch, Drienici, Trenčíne. Plavecký klub Nové Zámky každoročne organizuje medzinárodné plavecké preteky o „Pohár Delfína“ a zároveň Majstrovstvá Slovenskej republiky hendikepovaných športovcov, kde sa stretávame všetci z celého Slovenska. Sme už ako jedna veľká rodina.

Mám 15 medailí a chcem ich získať čo najviac. Preto je ale potrebné veľa a poctivo trénovať. Samozrejme, nejde len o medaily, ten pocit, keď niečo dokážete, je úžasný. Okrem súťaží na Slovensku som sa zúčastnila aj Majstrovstiev Českej republiky v Brne, na ktorých boli plavci z celej Európy. Vtedy som si uvedomila, že musím na sebe ešte veľa pracovať, pretože konkurencia bola naozaj veľmi silná. Ale nevadí, bol to naozaj úžasný športový zážitok a veľká motivácia. Zároveň sme zažili aj množstvo zábavy, hlavne vo vlaku sme sa veľa nasmiali. A Brno, ktoré sme si pozreli, je naozaj nádherné.

Ďalšou vecou, ktorú mám veľmi rada, sú sústredenia. Chodievame na ne každý rok. Zvykli sme chodiť do Drienice, no minulý rok sme boli na päťdňovom sústreďení na Domaši. Okrem zdokonaľovania techniky sme tam pracovali aj na zlepšení kondície, ale zažili sme aj množstvo zábavy a spoločenských večerov s kultúrnym programom. Príroda je tam tiež veľmi pekná, najmä krásne, veľké jazero, popri ktorom sme chodili na prechádzky.

Neverím, že ma to niekedy prestane baviť. Je to vášeň, ktorá ma neopustí. Skôr naopak. Je to zážitok, pôžitok, šport, vzdelávanie, aj relax v jednom. Taký je môj vzťah k plávaniu.

Majstrovstvá Slovenskej republiky v Nových Zámkoch

Alexandra Šmajdová, 1.OA

Z našej tvorby...

Zlatý zajac

Svet detí je bezstarostný. V detských predstavách je mnoho fantázie. Deti majú bujnú fantáziu, ktorú už my starší nepochopíme. A preto je dôležité si to stále pripomínať. Rozpoviem vám príbeh o malom dievčatku menom Ella. Ella je veľmi usmievané a neposedné dievčatko. Ella ma tie najkrajšie oči v širom okolí, modré očká s malými iskričkami a mihalnicami ako bábika, blond vlasmi až po zadok a ružovými šatôčkami po kolená. Ella miluje roztomilé veci, a preto vždy nosí vo vlasoch bielo-ružovú čelenku s mašličkou. Žije v dome so

svojimi rodičmi - tatkom Haroldom a maminkou Ester, ktorí jej veľakrát nerozumejú. Maminka Ester je prísna, a preto chce, aby sa Ella správala ako pravá dáma. A to zahrňuje pitie čaju o piatej, ale pozor! So vždy zdvihnutým malíčkom na šálke. Lenže naša Ella je malý šibal a správanie mladej dámy jej nie vždy vonia. Raz na poobedňajšom posedení, kedy jej rodičia urobili malé pohostenie pre ich známych, riekla: „Pani Petersenová je taká stará, že pri nej aj hodiny zastavia.“ Ešte šťastie, že pani Petersenová už dobre nepočuje. Slušne správanie nezahŕňa len pitie čaju o piatej, ale aj bontón a úctu k starším. Podľa maminky Ester mladé dámy neváhajú, nevyskakujú, nelezú po stromoch a po strechách. Našej Elle sa to veľmi nepáči. A preto pri svojom šantení príde niekedy domov s roztrhanými pančuškami alebo šatami od blata. Ella sa veľmi rada hrá so svojimi hračkami, a to sú pán medveď a bielučký králik z krajiny zázrakov. Pán medveď bol veľký, tmavohnedý s veľkým čiernym cylindrom a monoklom a samozrejme nezabudneme na malý detail, a to je čierny motýlik na krku - ako pravý gentleman. Králik mal čierny motýlik na krku a červenú vestičku s bielym golierom. Jedného dňa si Ella robila posedenie pri domčeku s pánom medveďom a králikom Uškom. Prichystala ružový stolček s tromi ružovými stoličkami. Stôl bol zdobený kvetinami natrhanými z lúky. Čajový set mala od maminky, aby sa naučila v spoločnosti piť čaj. O pár minút sa v kroví niečo pohlo. Ella sa tak zľakla, že celú šálku čaju vyliala na seba. Čo

môže byť v tom kroví? Započula slabý, ale prenikavý hlások: „Pomoooooc! Pomoooooc! Pomoooooc!”

Čo teraz? Ella pomaličky kráčala k kroviu a zbadala malé čierne mačiatko zamotané v kroví. Tak ho Ella pomaličky odmotala.

„Ďakujem že si mi pomohla a zachránila si ma,” Ella skoro spadla z nôh, a tak sa spýtala: „Ako to je možné, že vieš hovoriť?” Mačiatko sa zadivilo. „A prečo by nie? Každý rozpráva, od zvierat až po kvetiny a stromy. Len nikto nás nepočúva. A keby aj, rozumeli by nám iba niektoré deti.

Šťastná Ella si mačiatko zobrala domov a pripravila mu pri svojej postieľke malý pelíšok. „Ale ako ťa teraz budem volať?” Mačiatko sa zamyslelo a povedalo: „Ja žiadne meno nemám.” Sklonilo hlavu. Ella vyskočila od radosti a zakričala: „Budeš sa volať Tommi!” Ella tak zakričala, že do jej izby vtrhla maminka Ester. „Čo to má znamenať?! Mladé dámy sa takto nesprávajú!” Ella celá zmätená šúchala nohou o podlahu. Ester v dome zvieratá nemá veľmi rada. A preto sa Ella bála, aby Tommyho nezbadala. Navyše Tommy vedel rozprávať, a to by mamina už vôbec nezvládla.

Na druhý deň pri obede sa zo schodov ozvalo „miau, miau, miaaaaaau”. Maminka Ester vyskočila. „Čo to bolo?! Ty si domov pritiahla d’alšie zviera?! Tatko Harold začal situáciu upokojovať.”

"Prepáč, mami, ved' je to len malé mačiatko, prosím, môžem si ho nechať?" A tak aj bolo, rodina Weltosonova mala zrazu nového člena rodiny, a to malého Tomma.

Po pár dňoch sa stala strašná tragédia. Tomm zostal sám doma. Šantil, liezol po záclonách, skriniach, stole. Čo sme mohli čakať? Tomm rozbil Esterin klenot, a to bol zlatý zajac, ktorý bol po jej praprastarých rodičoch. Bol to nezvyčajný zlatý zajac, pretože jeho hlava sa podobala akejsi skladačke. Nikomu sa ju nepodarilo rozlúštiť, ale Tommovi áno. Hlava zajaca ležala na zemi a jeho telo trošku ďalej.

Tomm sa rýchlo šiel schovať do Ellinej postieľky, počul hluk z dolného poschodia. Ester Harold a Ell prišli domov. Čo teraz?! O pár hodín neskôr sa z izby ozval krik. "Harol, pod' sa pozriet', čo sa stalo!! Náš drahocenný zajac sa rozbil!!!!" Harold zdvihol hlavu a telo zajaca. "Drahá, ale ved' ten zajac je dutý!" Ester pozrela do telíčka zajaca. Starý zvitok a medaila. Harold otvoril zvitok a čítal. "Ale drahá, tu sa píše, že sme zdedili veľké peniaze." Ester zbledla. „Pozri sa poriadne, či dobre čítaš, peniaze by sa nám naozaj zišli!" Harold popri čítaní nazrel na medailón a otvoril ho. „Je tu fotka nejakého mládenca. Prečítam to odznova."

"Drahá Carol, ako vieš, naše cesty sa už viackrát nestretnú. No aj tak láska k tebe je ako luna žiariaca na oblohe. Spomienky na teba budem naďalej nosiť v srdci; lásku, ktorú cítim k tebe, ti bude pripomínať tento zlatý zajac. Nechal som v banke na teba napísať desaťtisíc

zlatých. S láskou Jorge." Ester skoro omdlela. "To znamená, že naša praprababka Carol mala priateľ'a!" Harold sa zadíval na Tomma. „Pozri na tie jeho oči, predsa sa naňho nebudeš teraz hnevať. Ved' odhalil tajomstvo, ktoré dlhé roky bolo ukryté v tomto zajacovi." Ester súhlasila a nakoniec všetko dopadlo dobre. Rodina Weltsonova mala krásnu spomienku a dedičstvo, ktorým chcela pomôcť Elle do budúcnosti na veno. Tomma od tej chvíle Ester začala milovať a Tomm sa už začal objavovať na všetkých rodinných fotografiách. Stal sa miláčikom celej rodiny. Maminka Ester ho mala veľmi rada a vždy mu pripravovala misku plného mlieka.

Kristína Vojteková, II. TEK

BFFko

Po troch rokoch láska prešla,
myslela som že som jedna,
tvoja jedna jedinečná.

V dobrom či v zlom,
vraveli sme...
V zlom to ale bolo inak.

Teraz sa už nepoznáme,
na to všetko nemyslíme.
Čo sa stalo, stať sa malo,
šťastie nás už nespoznalo.

Sofia Balogová, 1.OA

MED - prírodný zázrak

Med je sladký prírodný zázrak, ktorý pozná každý z nás. Je vynikajúcim prírodným sladidlom a zdravšou náhradou cukru. Patrí medzi najdokonalejšie potraviny priamo z prírody. Bez ďalšej úpravy nás živí, chráni pred chorobami a ak už ochorieme, aj nás lieči.

História medu

Slovo med pochádza z hebrejčiny a znamená „očariť, nadchnúť“. Pri varení nahrádza cukor, no je známy aj svojimi liečivými a skrášľujúcimi účinkami. Starí Gréci medom konzervovali mŕtvych. Medu sa vo svojich spisoch venuje aj grécky učenec a filozof Aristoteles. Hippokrates používal med na rôzne ochorenia kože, a to veľmi úspešne. Med a včely sa vyskytujú aj na španielskych jaskynných maľbách starých 10 000 - 15 000 rokov. Med je súčasťou

budhistických obradov a dôležitou súčasťou čínskej a indickej medicíny. Spomína sa v židovskom Talmude, v Starom a v Novom zákone (Biblia) a v Koráne. Z medu sa vyrábajú (a dodnes vyrábajú) známy alkoholický nápoj

spomenutý v mytológii - medovina - nápoj bohov. Med sa

používal na výrobu cementov, leštidiel, lakov na nábytok alebo na lekárske účely. Časom ľudia zistili, akú úlohu spĺňajú včely pri opelení rastlín; včelárstvo začalo prekvitať a bolo plnohodnotným zamestnaním.

Druhy medu:

1. Podľa výskytu ich základných zložiek :

- kvetový - pochádza z nektárov kvetu
- medovicový - pochádza z výlučkov hmyzu, ktorý parazituje na rastlinách, z ktorých potom včely pozbierajú nektár
- miešaný - pochádza z nektáru rastlín a z medovice

2. Podľa obdobia, kedy bol nektár včelami nazbieraný:

- med z jarnej znášky - primárne z ovocných stromov
- med z letnej znášky - primárne z agátu, lipy, malín, lúčnych kvetov
- med z neskorej znášky - z neskoro kvitnúcich rastlín, akými sú napríklad čistec, šedivník, slnečnica

3. Podľa sfarbenia rozlišujeme med:

- takmer bezfarebný
- jasnožltý
- zlatožltý
- červenohnedý
- tmavohnedý

4. Medzi najznámejšie druhy medov patria medy:

- z ovocných stromov - majú svetlú farbu, príjemnú chuť, vôňu a ľahko kryštalizujú
- agátové - je to vôňa po agáte - agátovom kvete, majú jasnú farbu. Agátový med zostáva tekutý, pretože obsahuje väčší pomer ovocného cukru ako hroznového
- lipové - sú zlatožltej farby, majú typickú vôňu a chuť lipového kvetu
- z lúčnych kvetov - môžu mať rôzne farby, od žltej až po tmavohnedú. Prevláda chuť kvetu. Nezvyknú kryštalizovať alebo kryštalizujú veľmi pomaly.
- z poľných kvetov - majú svetlejšie i tmavšie sfarbenie. Med zvykne kryštalizovať.
- medovicové - majú tmavé sfarbenie. Zostávajú dlho tekuté.

Med ako skrášľovací prostriedok

Med je v kozmetike používaný už po stáročia. Jeho priaznivé účinky na pleť poznali už naši predkovia a radi ich využívali. Dnes aj mnohé výrobky, ktoré sa dajú kúpiť v obchode, obsahujú med. Kozmetika

využíva najmä antibiotické a bioregeneračné účinky medu. Používa sa na mastnú a nečistú pleť, pre už spomenutú hydrokopickú vlastnosť- vyťahuje mastné a nepotrebné časti z pleti. Pleť je hladká, nádherne hebká, vrásky sú menej výrazné, vlasy krásne lesklé, telo uvoľnené po medovom kúpeli. To je len niekoľko účinkov medu na pokožku nášho tela, tváre či na vlasy.

Med je teda našim prírodným zázrakom, sama ho rada používam a odporúčam všetkým!

Danka Damankošová, 2.OA

KULINÁRIUM - Banánové muffiny

2 hrnčeky polohrubej múky
1 hrnček kryštálového cukru
1 hrnček mlieka
1 kypriaci prášok do pečiva
1 vanilkový cukor
2 vajíčka
2 banány
1/2 hrnčeka oleja

Do misy dáme 2 hrnčeky múky, cukor, mlieko, 2 vajíčka, prášok do pečiva, vanilkový cukor. Vidličkou si roztlačíme banány, pridáme olej a nakoniec všetko spolu vymiešame. Kladieme do formy na muffiny a dáme do rúry. Pečieme na 170°C-30 minút.

Gabriela Bikárová, 1. OA

O P A T K A

**Časopis študentov OA a TEK na Opatovskej ceste 101
v Košiciach**

Prispievatelia: Viktória Popovičová, Marek Okolicsányi, Katarína Nečedová, Sofia Balogová, Kristína Vojteková, Rado Kozák, Danka Damankošová, Peter Damien Parkánsky, Martin Januvka, Dušan Kovács, Gabriela Bikárová, Peter Szalontai, Alexandra Šmajdová, Ján Mardžej, Miroslav Ondrušek

Odborná poradkyňa: PaedDr. Katarína Bieleková, PhD.

Zodpovedná osoba: PaedDr. M. Čabalová, riaditeľka školy

Časopis vychádza v náklade 5 kusov v máji 2019 pre potrebu školy

